

Grant Thornton

An instinct for growth™

NBA
Per e-mail: consultatie@nba.nl

Grant Thornton
Accountants en Adviseurs B.V.
Laan der Continenten 160
Postbus 2259
2400 CG Alphen aan den Rijn
T 088 - 676 90 00
www.gt.nl

Alphen aan den Rijn, 19 juli 2016

Referentie: HKN/MGL/19072016
Betreft: Discussienota "Aanpakken en bestrijden van fraude"

Geachte heer/mevrouw,

Wij hebben kennis genomen van de discussienota "Aanpakken en bestrijden van fraude", hierna: de discussienota. Bijgaand doen wij u onze reactie toekomen op het genoemde document.

1. Positie en acties ten aanzien van fraude

Stelling 1:

De controlestandaarden en andere uitingen van de NBA bevatten voldoende informatie voor het maken van een professioneel verantwoorde risico-inschatting.

Ja, wij zijn het hiermee eens.

Stelling 2:

Accountants mogen zich bij het detecteren en signaleren van fraude niet alleen laten leiden door kwantitatieve materialiteit.

Ja, mee eens, immers volgens de standaard moeten zowel kwalitatieve als kwantitatieve elementen worden meegenomen bij het bepalen van de materialiteit.

Stelling 3:

Er moeten algemene normen worden gesteld voor het toereikend achten van een herstelplan en voor het buiten de controlecliënt melden van fraude.

De normen in Standaard 240 zijn voornamelijk gericht op het ontdekken van fraude. In deze Standaard zou meer guidance kunnen worden opgenomen ten aanzien van het beoordelen van het herstelplan.

De maatregelen die de onderneming neemt zijn erg klantspecifiek, en afhankelijk van de aard en de impact van de fraude en het niveau waarop en de sector waarin deze zich voordoet. Hierin kunnen (principle-based) voorbeelden worden genoemd van mogelijke herstelacties.

Stelling 4

Accountantsorganisaties steunen accountants voldoende bij het detecteren en signaleren van (vermoedens van) fraude.

Wij begrijpen niet waar op gedoeld wordt met de zin 'Hierbij moet worden gedacht aan binnen toepasselijke sectoren/branches gangbare gedragscodes en relevante risicoprofielen'. Het is ons niet duidelijk welke informatie de accountantsorganisatie ter beschikking zou moeten stellen aan de werknemers, en hoever deze verantwoordelijkheid reikt. Wij zijn van mening dat de accountantsorganisatie haar accountants zou moeten wijzen op de verantwoordelijkheid om deze informatie te beoordelen in het kader van het onderzoek naar fraude.

Deze informatie voor alle sectoren en branches ter beschikking stellen aan de accountants is naar onze mening geen verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie, daar deze informatie over het algemeen publiekelijk beschikbaar is, danwel door de cliënt zelf is opgesteld.

Stelling 5

Internal auditors en accountants in business moeten, wanneer het verantwoordelijke management onvoldoende maatregelen neemt, fraude melden bij de externe accountant en de raad van commissarissen/interne toezicht.

De internal auditor/ accountant in business moeten door hun plichten als accountant een vermoeden van fraude melden bij een interne instantie, die dit tot zijn taken heeft. Dit kan bijvoorbeeld via de klokkenluidersregeling.

Als er sprake is van geconstateerde fraude moet de internal auditor/accountant in business dit melden bij de raad van commissarissen en/of een interne toezichthouder en naar de externe accountant.

2. Discussie met accountants en stakeholders

Algemene reactie op alle stellingen in deze discussienota

Naar onze mening zou de NBA zich nadrukkelijker als standard-setter op dit gebied moeten profileren in het maatschappelijk verkeer, zodat deze rol niet overgenomen kan worden door de AFM. De NBA moet hierin initiatiefnemer zijn, en geen volger.

Wij zijn van mening dat rondetafelbijeenkomsten met betrekking tot onderwerpen die de controle van jaarrekeningen raken, niet door de AFM met de NBA en de Big4 moeten worden georganiseerd. Ook de overige OOB-kantoren en andere accountantsorganisaties zouden hieraan deel moeten kunnen nemen en het initiatief voor organisatie van een dergelijke bijeenkomst zou door de NBA moeten worden genomen. Wij zouden dan ook

verwachten dat er naar aanleiding van een dergelijke bijeenkomst een voorstel voor regelgeving door de NBA wordt opgesteld, waar de praktijk op kan steunen.

We moeten niet uit het oog verliezen dat een controle van de jaarrekening niet is gericht op fraude. De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude ligt bij het management van de onderneming. De accountant kan alleen verantwoordelijk worden gehouden voor de detectie van fraude binnen het kader van de controle van de jaarrekening.

Als de controle toereikend is ingericht kan de accountant de meeste materiële fraude detecteren/ontdekken. Denk hierbij bijv. aan de controle op het betalingsverkeer/te ruime bevoegdheden, verslaggevingsfraude (veelal fictieve omzet geboekt) en diefstal van bijv. voorraden of andere waardevolle bedrijfseigendommen. Door harde verbanden/data-analyse zal deze fraude veelal geconstateerd kunnen worden, echter de mate van geraffineerdheid en specifieke omstandigheden kunnen het niet ontdekken verklaren.

Daarnaast kan sprake zijn van fraude van kleinere omvang, denk bijvoorbeeld aan declaratiefraude die maximaal oploopt tot enkele duizenden euro's per persoon. Die zal veelal niet worden ontdekt, als daar op voorhand geen risico voor wordt aangemaakt en dus geen specifieke werkzaamheden voor worden ingericht. Aangezien de klant zelf verantwoordelijk is, is het niet logisch te verwachten dat de controle van de jaarrekening dergelijke fraude ontdekt.

Voorheen kenden we het axiomatisch voorbehoud, waaronder m.n. het risico van samenspanning. Dit is en blijft een inherente beperking aan het werk van de accountant, waardoor van hem niet verwacht kan worden dat hij alle vormen van fraude kan opsporen bij het uitvoeren van de jaarrekeningcontrole.

Ook corruptierisico's zijn moeilijk te detecteren door de accountant, denk bijv. aan betalingen waarvoor de tegenprestatie minder tastbaar is. Daarnaast speelt het maatschappelijk imago hierbij een rol, (fiscale) constructies die een aantal jaar geleden acceptabel werden geacht, worden op dit moment ter discussie gesteld in de maatschappij.

- 1. Welke dilemma's en belemmeringen ziet u voor controlerend accountants bij het detecteren en signaleren van fraude?**

Zie hiervoor.

- 2. Welke dilemma's en belemmeringen ziet u voor samenstellende accountants, internal accountants en accountants in business bij het detecteren en signaleren van fraude?**

Zie hiervoor.

- 3. Welke dilemma's en belemmeringen ervaart u in de praktijk als controlerend accountant/samenstellend accountant/internal auditor/accountant in business bij het detecteren en signaleren van fraude? (Geef in uw antwoord a.u.b. aan welke functie op u van toepassing is)**

Zie hiervoor.

4. **Op welke wijze kunnen de genoemde dilemma's en belemmeringen volgens u worden weggenomen?**

Door een duidelijk standpunt in te nemen over de verantwoordelijkheden van de accountant en dit ook te communiceren naar het maatschappelijk verkeer.

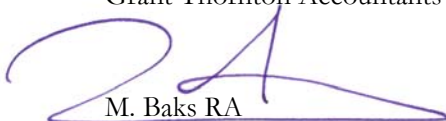
5. **Hoe kan het risico beheerst worden, dat de accountant loopt in een conflictsituatie met zijn cliënt/werkgever bij het melden van fraude of indien de cliënt/werkgever weigert een redelijk herstelplan uit te voeren?**

Het blijft de verantwoordelijkheid van de klant om een interne beheersingsstructuur op te zetten die gericht is op het voorkomen en ontdekken van fraude. Als er toch fraude wordt geconstateerd dient de klant een herstelplan op te stellen, welke de accountant beoordeelt in het licht van de ernst en de aard van de geconstateerde fraude. In het geval dat de cliënt/werkgever weigert een redelijk herstelplan uit te voeren zal de accountant dit beoordelen en afhankelijk van de ernst en de aard van de geconstateerde fraude als uiterste maatregel de opdracht teruggeven. Daarnaast geldt voor wettelijke controle opdrachten een meldplicht o.b.v. Wta/Bta. Als de opvolgend accountant in het kader van de opdrachtacceptatie inlichtingen inwint bij de voorgaand accountant zal deze de opvolgend accountant expliciet over deze situatie informeren.

6. **Welke andere maatregelen acht u noodzakelijk om accountants hun rol als poortwachter bij de aanpak en bestrijding van fraude te kunnen laten vervullen?**

Gezien de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever voor het voorkomen van fraude, vinden wij het van belang dat de rol van de accountant niet veel groter wordt gemaakt, dan op basis de inherente beperkingen van de controle en toepassing van materialiteit mogelijk is. Verder laten we dit over aan de NBA in haar rol als standard setter.

Met vriendelijke groet,
Grant Thornton Accountants en Adviseurs B.V.

M. Baks RA

